

**КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ КОЛЕДЖ**

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ**

Галузь знань: 0201 Культура

Спеціальність: 5.02010201 Бібліотечна справа

ОКР: молодший спеціаліст

На базі ОКР: кваліфікований робітник

Київ – 2017

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Для прийому осіб, які на основі освітньо-кваліфікаційного рівня «кваліфікований робітник» вступають для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст». Правилами прийому до Університетського коледжу Київського університету імені Бориса Грінченка передбачений конкурсний відбір за результатами фахового вступного випробування.

Програма фахового вступного випробування для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» за спеціальністю 5.02010201 Бібліотечна справа на основі освітньо-кваліфікаційного рівня «кваліфікований робітник» має комплексний характер, створена у відповідності зі змістом основних профільних дисциплін навчального плану та професійно-практичної підготовки.

Мета фахового випробування – перевірити знання з фахових дисциплін спеціальності Бібліотечна справа у вступників освітньо-кваліфікаційного рівня «кваліфікований робітник».

Фахове вступне випробування – це складання комплексного іспиту з профільних дисциплін.

ВИМОГИ ДО ПРОФЕСІЙНОГО ВІДБОРУ

Вступники, які мають освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» та прийняли рішення продовжити навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем «молодший спеціаліст» спеціальності 5.02010201 Бібліотечна справа, вивчивши дисципліни циклу професійно-практичної підготовки повинні **знати**:

- основні характеристики, склад і структуру бібліотечного фонду;
- специфіку формування бібліотечного фонду;
- принципи комплектування бібліотечного фонду;
- методику моделювання бібліотечного фонду;
- особливості організації та обліку бібліотечного фонду;
- способи розміщення і розстановки бібліотечного фонду;
- методику перевірки бібліотечного фонду;
- сучасний стан зберігання бібліотечного фонду;
- історію й теорію документа та основні закономірності його розвитку;
- сутність, особливості та специфічні ознаки різних видів документів;
- теоретичні й історичні засади класифікації документів;
- історію, сутність бібліографії як галузі діяльності;
- головні напрями й основні завдання бібліографічної діяльності;
- організаційно-функціональну структуру бібліографічної служби бібліотек;
- поняття про бібліографічну інформацію та форми її закріплення;
- основні наукові принципи та методи бібліографування документів і бібліографічного обслуговування споживачів документної інформації;

- організаційні принципи та систему посібників загальної (державної, видавничо-книготорговельної, бібліотечно-каталожної) і спеціальної (науково-допоміжної, рекомендаційної) бібліографії;
- структуру довідково-бібліографічного апарату бібліотеки, вимоги до нього, функціональне призначення складових його частин;
- форми та організацію бібліографічного навчання читачів;
- теоретичні основи аналітико-синтетичної обробки документів;
- історію розвитку, теоретичні та практичні основи бібліографічного опису документів;
- методи мікро- та макроаналітичного згортання інформації;
- загальну та спеціальну методiku бібліографічного опису документів;
- методiku організації інформаційних масивів документів і представлення їх в автоматизованих інформаційно-пошукових системах;
- технологію пошуку вторинної інформації в автоматизованих інформаційно-пошукових системах;
- типологію бібліотечно-інформаційних продуктів і послуг;
- особливості сервісного підходу до діяльності бібліотеки та бібліотечного обслуговування;
- сутність інформаційних потреб користувачів та їх значення у бібліотечній діяльності;
- теоретичні та практичні аспекти проведення соціологічних досліджень в бібліотеках.

володіти компетенціями:

- визначати об'єкт та завдання професійної етики, етики ділових відносин;
- характеризувати особливості та місце професійної етики в роботі бібліотекаря;
- аналізувати з точки зору моралі та професійної етики етичні проблеми, з якими може зустрітися бібліотекар в процесі професійної діяльності;
- характеризувати основні принципи ділового етикету, його особливості в різних країнах;
- планувати бібліографічну роботу з використанням норм на основні процеси бібліографічної роботи, проводити її облік, складати звіти про бібліографічну діяльність;
- визначати форму подачі бібліографічної інформації до споживача;
- використовувати різні види бібліографічних посібників у процесі довідково- та рекомендаційно-бібліографічного інформування користувачів бібліотеки;
- володіти методикою ведення різних частин довідково-бібліографічного апарату бібліотеки;
- здійснювати пропаганду бібліотечно-бібліографічних знань серед користувачів бібліотек;
- володіти технологією та методикою згортання й перероблення інформації;

- складати однорівневий, багаторівневий і аналітичний бібліографічний опис на різні види документів;
- володіти методикою розкриття та поширення знань, зосереджених у бібліотечних фондах;
- формувати систему інформаційних продуктів та послуг з різних видів інформації як в традиційній, так і електронній формах;
- здійснювати всі види пошуку вторинної інформації в інформаційних системах та мережах;
- створювати бази даних різноманітних інформаційних ресурсів;
- організовувати початкове, поточне і ретроспективне комплектування бібліотечного фонду;
- здійснювати кількісний та індивідуальний облік документів;
- здійснювати наукову і технічну обробку документів;
- складати перспективний план розвитку документного фонду бібліотеки;
- здійснювати перевірку бібліотечного фонду;
- забезпечувати зберігання бібліотечного фонду;
- виявляти сутність, ознаки і властивості різних видів документів;
- класифікувати та встановлювати функціональність документів в суспільстві;
- давати розгорнуту характеристику різним видам документів за певними класифікаційними ознаками;
- застосовувати раціональні прийоми пошуку, збору, приймання та аналітико-синтетичної опрацювання документної інформації;
- використовувати документи різних типів і видів у бібліотечно-інформаційній діяльності;
- формулювати завдання бібліотеки щодо забезпечення інтелектуальної свободи та доступності до інформації;
- будувати систему бібліотечного обслуговування, знати його принципи, форми й методи;
- визначати номенклатуру сучасних інформаційно-бібліотечних послуг;
- застосовувати на практиці основні принципи професійної етики бібліотекаря;
- впроваджувати нові бібліотечні продукти та послуги відповідно до вимог сервісної діяльності;
- планувати й проводити соціологічні дослідження інформаційних потреб користувачів бібліотеки;
- організовувати обслуговування користувачів в різних структурних підрозділах бібліотеки;
- володіти методикою обслуговування користувачів із застосуванням новітніх комп'ютерних технологій;
- популяризувати інформаційні ресурси бібліотек;
- використовувати індивідуальні та масові форми задоволення інформаційних потреб користувачів;

- володіти методикою проведення інформаційно-бібліографічних оглядів літератури.

I. ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК

ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА БІБЛІОТЕКАРЯ

Тема 1. Професійна етика: поняття, сутність, види

Специфіка предмету етики як філософської дисципліни. Особливості моралі як способу соціального регулювання, проблема походження моралі, її сутнісні характеристики. Професійна етика як одна з «прикладних етик». «Професійна етика», професійна мораль.

Ділове спілкування, його види та особливості. Керівник і підлеглий – етика співпраці.

Етикет як усталений порядок спілкування, єдність доцільного і естетичного. Історія та види етикету, їх сутнісні ознаки. Поняття ділового етикету.

Тема 2. Професійна етика. Кодекси бібліотечної етики

Корпоративна мораль, стандарти професійної поведінки, громадянський статус, авторитет професії, функції бібліотеки, етика бібліотечного працівника, конфіденційність, доступність. Поняття та види етичних кодексів (професійні та корпоративні). Етичні кодекси працівників бібліотеки. Запобігання моббінгу на робочому місці.

Тема 3. Досвід роботи інших бібліотек

Професійний кодекс, бібліотечні кодекси етики. Кодекс етики Американської бібліотечної асоціації, корпоративна мораль.

"Кодекс професійної поведінки Бібліотечної асоціації Великої Британії", стандарти професійної поведінки, Асоціація французьких, фінські бібліотечні організації, бібліотечні асоціації Норвегії, Англії, Данії, Швеції, "Кодекс професійної етики російського бібліотекаря".

Тема 4. Культура обслуговування користувачів, спілкування з читачами

Спілкування як комунікація, взаємодія і взаємозбагачення людей. Сенс і призначення спілкування, його морально-психологічні принципи.

Спілкування як мистецтво бути собою і мистецтво бути іншим. Комунікативні моральні чесноти людини: ввічливість, взаємоповага, чуйність, тактовність. Поняття толерантності, віротерпимості.

Етика спілкування в сучасній культурі.

Раціонально організовані ресурси; справедлива політика (правила) обслуговування; справедливий доступ та акуратні, неупереджені та чемні відповіді на запити, інтелектуальна свобода, цензура бібліотечних ресурсів, збереження таємниці та конфіденційності, інтелектуальна власність, умови праці, інформаційні ресурси, риторика бібліотекаря, етика слухача.

Тема 5. Психолого-педагогічні основи спілкування бібліотекаря і читача

Бібліотека як соціальний інститут, бібліотечна педагогіка, комунікативна компетентність бібліотекаря, імідж бібліотеки та бібліотекаря, соціальна роль бібліотекаря, індивідуальне обслуговування, бібліотечний конфлікт.

Тема 6. Виховання культури читання

Бібліотечна педагогіка, риторика слухача, етика читача, саморозвиток, самоосвіта, читацька активність, рівень особистої культури та освіти, втрата читача, читацькі потреби, інтелектуальний та духовний розвиток, книжкова культура.

БІБЛІОТЕЧНІ ФОНДИ

Тема 1. Бібліотечний фонд як наукове поняття та підсистема бібліотеки

Генезис та сутність поняття «бібліотечний фонд». Значення, функції, ознаки та властивості бібліотечного фонду. Різноманітність документів, що складають бібліотечний фонд.

Загальна характеристика бібліотечного фонду як системи. Ознаки структурування бібліотечного фонду. Особливості складу та структури фондів бібліотек різних типів і видів. Основні параметри бібліотечного фонду.

Типи бібліотечних фондів. Універсальні і спеціальні бібліотечні фонди. Трансформування бібліотечного фонду в умовах інформатизації суспільства. Особливості електронної підсистеми бібліотечного фонду.

Тема 2. Теоретичні основи формування бібліотечного фонду

Цілі і зміст формування бібліотечного фонду. Комплекс критеріїв якості формування бібліотечних фондів. Залежність формування бібліотечного фонду від зовнішніх факторів. Закон відповідності складу бібліотечного фонду завданням бібліотеки і потребам користувачів.

Системний підхід до формування бібліотечного фонду. Послідовність та взаємодія процесів і операцій технологічного циклу у формуванні бібліотечного фонду.

Стан державного фінансування формування бібліотечного фонду, інші джерела фінансування. Розподіл коштів на фінансування формування бібліотечного фонду.

Тема 3. Моделювання бібліотечного фонду

Моделювання як метод обстеження бібліотечного фонду за різними параметрами: видовим, галузевим, типологічним, хронологічним та ін.

Основні етапи моделювання. Вивчення зовнішнього середовища бібліотеки як попередній етап моделювання. Аналіз локального та глобального інформаційного ринку, фондів бібліотек-учасниць корпоративної системи. Маркетингові дослідження ринку видавничої продукції. Аналіз профілю регіону, реального та потенційного контингенту користувачів бібліотеки, їх потреб та запитів. Вивчення мікросередовища бібліотеки – складу, обсягу, структури, інтенсивності використання бібліотечного фонду.

Класифікація моделей бібліотечного фонду.

Моделі бібліотечного фонду (описова, математична, бібліографічна, структурна, тематико-типологічна), їх складові елементи та правила створення.

Тема 4. Комплектування бібліотечного фонду

Комплектування бібліотечного фонду як процес формування бібліотечного фонду: поняття та зміст.

Принципи комплектування бібліотечного фонду. Принцип доступності, об'єктивності, профілювання-координування, планомірності та систематичності комплектування.

Види комплектування бібліотечного фонду, їх загальні риси та взаємозв'язки. Початкове комплектування бібліотечного фонду, порядок його здійснення. Поточне комплектування як реалізація відбору документів: об'єкт, методи. Попереднє замовлення – основний метод поточного комплектування. Сутність та значення ретроспективного комплектування. Передплата періодичних видань. Особливості комплектування бібліотечного фонду онлайн-документами.

Довідковий апарат на допомогу комплектуванню. Технології створення електронного довідкового апарату на допомогу комплектуванню бібліотек.

Взаємодія бібліотек в комплектуванні бібліотечного фонду. Методика здійснення координації комплектування бібліотечного фонду в умовах глобальних та регіональних автоматизованих бібліотечних мереж.

Автоматизація процесів пошуку, відбору, замовлення документів в процесі комплектування бібліотечного фонду. Особливості організації електронної передплати та купівлі документів бібліотеками.

Відділ комплектування, його функції і організація роботи.

Тема 5. Система документопостачання бібліотечного фонду

Загальна характеристика системи документопостачання бібліотечного фонду. Способи, джерела та форми документопостачання.

Електронна надбудова системи документопостачання бібліотек: книжкові Інтернет-магазини, веб-сайти бібліотечних колекторів, віртуальні передплатні агентства та ін.

Програма поповнення бібліотечних фондів на 2016 рік та прогноз на 2017 – 2018 роки.

Обов'язковий примірник документів: поняття, види, функції, історія, сучасний стан. Перспективи реформування системи обов'язкового примірника на основі Закону України «Про обов'язковий примірник документів». Значення обов'язкового примірника документів для розвитку фондів наукових бібліотек. Технологія розповсюдження загальнодержавного та місцевого обов'язкового примірника, обов'язкового примірника електронного документа: проблеми функціонування.

Міжбібліотечний документообіг: історія, сучасні проблеми функціонування. Видавництва, посередницькі організації, дар як джерела документопостачання бібліотек. Інтернет-ресурси та технології у документопостачанні бібліотечного фонду.

Тема 6. Вивчення бібліотечного фонду

Реформування бібліотечного фонду як наслідок вивчення ступеня його відповідальності завданням бібліотеки та потребам її користування. Організація та методи вивчення складу й рівня використання бібліотечного фонду.

Емпіричні методи вивчення фонду : знайомство з новими надходженнями, читання окремих видань, перегляд рецензій, відгуків про книги, бесіди з читачами тощо.

Спеціальні методи вивчення фонду: кількісні та якісні. Повсякденне вивчення фонду: завдання, методика. Методи кількісного аналізу. Статистичний метод як інструмент кількісної оцінки фонду: показники та методика застосування. Абсолютні та відносні показники, що використовуються при статистичному аналізі, методика їх застосування. Якісні методи аналізу фонду: бібліографічний, аналітичний.

Загальнонаукові методи, які використовуються для вивчення бібліотечного фонду. Анкетування читачів, інтерв'ю, експертні оцінки, контент-аналіз.

Методика їх застосування при вивченні фонду.

Тема 7. Планування комплектування бібліотечного фонду

Планування комплектування бібліотечного фонду як практична реалізація моделювання. Види планів за терміном дії. Поточні плани: структура (три частини оперативного плану: заходи бібліотеки щодо формування, збереження і використання фонду на поточний рік, кількісні показники, кошторис витрат на комплектування). Методика складання поточних планів. Тематико-

типологічний план комплектування бібліотечного фонду. Етапи складання тематико-типологічного плану: підготовчий і основний.

Перспективний план комплектування бібліотечного фонду. Методика складання перспективного плану комплектування бібліотечного фонду.

Використання новітніх комп'ютерних технологій для збору, зберігання та обробки даних про склад та рух бібліотечного фонду, його кількісної та семантичної відповідності потребам користувачів.

Тема 8. Організація бібліотечного фонду

Організація бібліотечного фонду як сукупність процесів приймання, обліку, технічної бібліотечної обробки, розміщення і зберігання документів. Залежність процесів організації фонду від типу бібліотеки, її структури, обсягу та різноманітності наявних документів. Послідовність операцій процесу приймання документів, що надійшли до бібліотеки. Порядок приймання документів за супровідним документом та в разі відсутності супровідного документа.

Задачі, зміст, технологія початкової обробки бібліотечного фонду. Загальна характеристика технічної на наукової обробки документів, що надходять до бібліотеки та вибувають з неї. Технічна бібліотечна обробка документів, її призначення. Елементи бібліотечного оформлення: штемпель, інвентарний номер, шифр зберігання документа, книжковий формуляр, аркуш термінів повернення, інші помітки. Визначення авторських знаків.

Автоматизовані технології прийому, технічної та наукової обробки документів у бібліотеці.

Тема 9. Облік бібліотечного фонду

Облік бібліотечного фонду: завдання, функції, вимоги до нього. Одиниці обліку бібліотечного фонду. Види та форми обліку бібліотечного фонду. Сумарний (кількісний) облік: значення, форми, правила оформлення документів сумарного обліку. Індивідуальний облік: значення, форми, правила оформлення документів. Реєстраційний облік: призначення, правила ведення документів реєстраційного обліку. Особливості обліку бібліотечного фонду в бібліотеках різних типів та видів.

Автоматизовані технології обліку, наукової обробки документів у бібліотеці.

Тема 10. Розміщення та розстановка бібліотечного фонду

Сутність, значення розміщення та розстановки бібліотечного фонду. Задачі розміщення бібліотечного фонду. Вимоги до розміщення бібліотечного фонду. Вплив архітектурно-планувальних рішень бібліотечної будівлі, рівня механізації та автоматизації бібліотечних процесів, технологічних потоків на розміщення фонду. Способи розміщення бібліотечного фонду: горизонтальне,

вертикальне, змішане, їх переваги та недоліки. Вимоги до бібліотечних будівель та обладнання фондосховищ.

Значення, задачі та вимоги до розстановки бібліотечного фонду. Класифікація та основні види розстановок бібліотечного фонду. Семантичні (змістовні) розстановки: систематична, тематична, предметна розстановка, їх характеристика, особливості використання у бібліотеках. Розстановки формального типу: алфавітна, хронологічна, географічна, мовна, форматна, нумераційна, їх загальні риси та особливості використання у бібліотеках. Систематично-алфавітний порядок розстановки бібліотечного фонду. Специфіка розстановки журналів, газет та інших видів документів. Особливості розстановки документів в умовах відкритого доступу користувачів до бібліотечного фонду. Розстановка фондів бібліотек, що обслуговують дітей.

Тема 11. Перевірка бібліотечного фонду

Перевірка бібліотечного фонду як умова його зберігання. Задачі, значення і періодичність перевірки бібліотечного фонду. Особливості перевірки фонду у ЦБС. Основні способи й методи перевірки бібліотечного фонду: за документами індивідуального обліку, за допомогою контрольних талонів, за допомогою топографічного каталогу. Підбиття підсумків перевірки бібліотечного фонду та оформлення її наслідків. Процес здавання-приймання бібліотечного фонду.

Тема 12. Зберігання бібліотечного фонду

Зміст і чинники зберігання фонду. Сутність і задачі депозитарного зберігання документних фондів. Система депозитарного зберігання бібліотечного фонду в Україні, її характерні риси. Порядок передачі документів на депозитарне зберігання. Організація депозитарного фонду в бібліотеці-депозитарії, його використання.

Сутність і функції обмінного фонду. Технологія міжбібліотечного книгообміну. Порядок відбору і передачі документів в обмінні фонди. Організація обмінного фонду та його перерозподіл в бібліотеках.

Фізико-хімічні чинники зберігання фонду. Біологічні чинники зберігання фонду. Соціальні чинники зберігання фонду. Відповідальність бібліотекаря за збереження бібліотечного фонду.

ОСНОВИ ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА

Тема 1. Документ як наукове поняття та системне явище

Документ як основна категорія документознавства. Генезис і сутність поняття «документ». Співвідношення понять «документ», «книга», «видання», «твір друку», «література», «публікація». Визначення документа в бібліотекознавстві. Документ як об'єкт бібліотечної справи.

Властивості, ознаки, функції документа як системного об'єкта.

Документ як сутність інформації і матеріального носія, складових елементів і підсистем. Інформаційна, матеріальна складові документа.

Структура документа як спосіб організації всіх його компонентів в єдине ціле (побудова, склад, спосіб існування, форма). Прості і складні документи. Монодокументи і полідокументи, їх особливості. Внутрішня і зовнішня структура документа. Поняття «реквізит» документа як основа для його ідентифікації в системі соціальних комунікації. Склад реквізитів у різних видах документів.

Тема 2. Класифікація документів. Типи класифікаційних систем

З історії розвитку класифікації документів. Поняття «класифікація», «класифікування», «класифікаційна система», «класифікаційна схема». Принципи й ознаки класифікації документів. Співвідношення видової і типологічної класифікації документа. Основні класифікаційні системи: ієрархічна і фасетна.

Класифікація як спосіб теоретичного пізнання документів. Завдання та особливості класифікування документів. Класифікація документів за інформаційною складовою. Класифікація документів за матеріальною складовою. Класифікація документів за способом документування. Класифікація документів за обставинами їх існування в зовнішньому середовищі.

Класифікаційні таблиці як основа групування за змістом. Класифікаційні таблиці, що застосовуються в практичній роботі з документами: Універсальна десяткова класифікація, Бібліотечно-бібліографічна класифікація, Міжнародна патентна класифікація, рубрикатори, класифікатори.

Типологічна класифікація документів.

Тема 3. Книга як різновид документа

Еволюція поняття «книга» в різні періоди розвитку цивілізації. Соціально-історичні передумови виникнення й розвитку книги. Періодизація розвитку книги, еволюція її змісту і форми. Книга як єдність соціальної інформації та матеріального носія. Співвідношення понять «книга», «видання», «документ». Порівняння властивостей документа і книги. Знаковість як властивість книги. Семантичність книги. Відображення (втілення) розумової діяльності людини в книзі. Відображення об'єктивної дійсності як властивість книги. Дискретність і безперервність. Збереження як змісту, так і матеріальної форми книги при її використанні. Відповідність формулі характеристики комунікаційного повідомлення.

Типологізація та класифікація книг як документа і видання.

Внутрішні й зовнішні елементи книги. Стандарти на оформлення книги.

Функціональна сутність книги як об'єктивного явища соціальної дійсності.

Структурні і композиційні особливості сучасної книги та пошук інформації в ній. Перспективи розвитку книги. Мікрографічна та електронна книга як специфічні види документів. Книга як вид медіа.

Тема 4. Неперіодичні текстові видання. Загальна характеристика

Неперіодичні текстові видання. Загальна характеристика офіційних, наукових, науково-популярних, виробничих, навчальних, суспільно-політичних, довідкових, видань для дозвілля, рекламних, літературно-художніх видань. Специфіка інформаційних, бібліографічних, реферативних, оглядових видань.

Тема 5. Серіальні видання. Загальна характеристика

Періодичне видання: визначення поняття, характерні риси. Класифікація періодичних видань. Види періодичних видань за ознаками регулярності виходу у світ та за місцем випуску і сферою розповсюдження.

Газета як носій текстової оперативної інформації про поточні події та факти суспільного життя. Походження терміна «газета». Різновиди газет. Спеціальний газетний випуск. Газети зарубіжних країн. Структура й реквізити газети. Формат газети. Вимоги до оформлення газети. Електронні газети як вид документа.

Журнал як вид періодичного видання. Характеристика журналу визначення поняття «журнал». Його відмінність від газети та інших документів. Класифікація журналів за змістом, цільовим призначенням, читацькою адресою, періодичністю, форматом та іншими ознаками. Різновиди журналів. Структура й реквізити журналу. Формат журналу. Вимоги до оформлення журналу. Електронний журнал як специфічний вид документів.

Продовжуваний збірник, його схожість і відмінність від журналу. Специфічні риси продовжуваного збірника. Види продовжуваних збірників, їх характеристика. Оформлення збірників. Періодичний збірник, його різновиди.

Бюлетень як вид періодичного і продовжуваного видання. Відмінність між журналом і бюлетенем. Ознаки й різновиди бюлетенів. Оформлення бюлетеня.

Календар як періодичне (неперіодичне) довідкове видання. Еволюція календарів. Специфічна структура календаря. Хронологічна послідовність інформації. Структура календаря. Форми календарів. Різновиди календарів. Вимоги до оформлення календарів.

Продовжуване видання: визначення поняття, характерні риси. Виникнення й розвиток продовжуваних видань. Загальні та специфічні ознаки класифікації продовжуваних видань. Структура й реквізити продовжуваних видань.

Експрес-інформація як реферативне видання, його характеристика. Серія. Види серій: відкрита, закрита. Їх характеристика. Стандарти на періодичні й продовжувані видання.

Тема 6. Образотворчі, картографічні, нотні видання. Загальна характеристика

Образотворче видання як документ, що вміщує інформацію, виражену зображенням якогось об'єкта (одного або кількох). Загальна характеристика окремих видів образотворчих документів: естамп, образотворчий плакат, художня репродукція, образотворча листівка, тиражна фотографія. Вимоги до оформлення образотворчих видань. Структура й реквізити образотворчих документів. Види образотворчого документа за характером знакових засобів фіксування і передачі інформації. Класифікація образотворчих видань.

Картографічне видання як вид документа, більшу частину якого займає зображення, побудоване в картографічній проекції поверхні Землі, поверхні іншого небесного тіла або позаземного простору у певній системі умовних знаків. Відмінні риси картографічних видань.

Види картографічних видань за структурою і матеріальною конструкцією: карти, атласи, глобуси. Реквізити картографічних видань. Еволюція, види та особливості побудови карт. Атлас як різновид картографічного документа. Характеристика та класифікація атласів. Структура та оформлення атласів. Глобус як об'ємний документ у формі кулі – моделі Землі з картографічним зображенням, її поверхні. Особливості генералізацій глобуса. Характеристика загальногеографічних і тематичних глобусів. Масштаби глобусів. Глобуси Місяця, планет Сонячної системи, небесної сфери з зірками на сітці екваторіальних координат.

Нотне видання як вид документа, більшу частину якого займає нотний запис музичного твору з текстом (або без нього). Загальна характеристика нотних видань. Структура нотних видань: внутрішні і зовнішні елементи. Реквізити нотних видань. Класифікація нотних видань. Стандарти на нотні видання.

Тема 7. Електронні документи. Загальна характеристика

Документ в умовах інформатизації суспільства. Передумови виникнення електронних документів. Поняття «електронний документ», його переваги, обмеженість у застосуванні. Загальна характеристика електронних документів. Особливості складання, зберігання, поширення, використання електронного документа. Оригінал електронного документа, його реквізити, життєвий цикл. Типологія та класифікація електронних документів. Види електронного документа за наявністю аналога, стабільністю інформаційної складової, режимом доступу. Інтегровані електронні видання. Проект «Відкритий журнал». Поняття «електронна публікація», її характеристика та складові. Формування колекції електронних журналів: оригінальні й паралельні журнали. Вплив міжнародного досвіду на розвиток електронних видань в Україні. Роль Інтернету в забезпеченні доступності електронних документів. Бази даних як

специфічний вид електронних документів. Засади електронного документообігу.

ОСНОВИ АНАЛІТИКО-СИНТЕТИЧНОЇ ОБРОБКИ ДОКУМЕНТІВ

Тема 1. Аналітико-синтетична обробка документів:

сутність, значення, види

Аналітико-синтетична обробка документів як засіб управління інформаційними процесами в суспільстві. Роль, значення та основні тенденції розвитку аналітико-синтетичної обробки документів. Сутність поняття аналітико-синтетична обробка документів. «Аналіз» і «синтез» як загальнонаукові категорії та складові терміну «аналітико-синтетична обробка документів». Синонімічність термінів «аналітико-синтетична обробка документів» і «наукова обробка документів». Види аналітико-синтетичної обробки документів: бібліографічний опис документів, систематизація і предметизація документів, анотування, реферування документів, науковий переклад, огляд документів, їх співвідношення та взаємозв'язки.

Документ як об'єкт логіко-семантичного перетворення зафіксованої інформації. Класифікація документів у процесі аналітико-синтетичної обробки. Мікроаналітичне та макроаналітичне згортання інформації у процесі аналітико-синтетичної обробки документів. Специфіка застосування аналітико-синтетичної обробки документів в інформаційно-аналітичній діяльності бібліотек, інформаційних центрів та інших бібліографуючих установ.

Тема 2. Теоретичні основи бібліографічного опису документів

Короткі відомості з історії становлення і розвитку теорії й практики бібліографічного опису.

Бібліографічний опис як основний продукт каталогізації, характеристика поняття та його призначення. Основні функції бібліографічного опису: функція ідентифікації, пошукова функція, функція вибору, інформаційна та організаційна функція. Вимоги до бібліографічного опису: точність, повнота, єдність, стислість, чіткість, лаконічність, зрозумілість.

Основні принципи бібліографічного опису документів. Бібліографічний опис документів із зазначенням індивідуального автора, бібліографічний опис документів із зазначенням колективного автора, бібліографічний опис документів під назвою. Співвідношення термінів «бібліографічний опис» і «бібліографічний запис». Бібліографічний опис як бібліографічна характеристика документа та елемент бібліографічної інформації. Бібліографічний запис – головний результат обробки документів.

Уніфікація й стандартизація бібліографічного опису документів на сучасному етапі. Застосування ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання». Вироблення

єдиних міжнародних принципів бібліографічного опису в ХХ ст. Пошуки на початку ХХ ст. шляхів уніфікації правил опису книг у міжнародному масштабі.

Адаптація бібліографічного опису до змін в інформаційно-бібліографічному середовищі України та в міжнародному інформаційному просторі. Використання бібліографічного опису при наданні інформаційних послуг користувачам у різних галузях документних комунікацій.

Тема 3. Області та елементи бібліографічного опису, їх характеристика.

Області та елементи бібліографічного опису, їх роль в уніфікації описів документів. Елементи бібліографічного опису: обов'язкові й факультативні, їх семантичне навантаження і використання в різних масивах бібліографічної інформації. Правила складання бібліографічного опису. Мова складання бібліографічного опису. Знаки приписної пунктуації, які використовують з метою виокремлення елементів та областей у бібліографічному описі. Скорочення у бібліографічному описі. Види бібліографічного опису залежно від об'єкта й обсягу застосування елементів бібліографічного опису. Однорівневий, багаторівневий, аналітичний бібліографічний описи: їх характеристика, призначення. Обсяг бібліографічних відомостей. Повний, розширений, короткий бібліографічний опис, аспекти застосування. Процеси та операції складання бібліографічного опису.

Тема 4. Методика складання бібліографічного опису документів

Структура бібліографічного опису. Заголовок як елемент бібліографічного опису документів, що забезпечує сумісність структури і термінології бібліографічного запису з міжнародними стандартами. Бібліографічний опис документів під заголовком, що містить ім'я особи (бібліографічні описи на документи одного, двох та трьох авторів). Бібліографічний опис документів під заголовком, що містить назву організації (ім'я колективного автора). Групи заголовків, що містять назву організації. Прості та складні заголовки. Бібліографічний опис під заголовком, що містить позначення документа, географічну назву.

Методика складання бібліографічного опису документів, що мають індивідуальних авторів. Поняття «автор», «індивідуальний автор» та вибір форми імені автора в заголовку. Співавторство. Особливості наведення в заголовку імен авторів різних країн, народів, епох. Особливі категорії авторів бібліографічному описі. Форми авторського заголовка. Взаємозв'язок форми авторського заголовка і відомостей про відповідальність. Факультативність авторського заголовка. Тлумачення терміну «колективний автор». Офіційні та відомчі видання. Межі застосування опису під колективним автором. Методика складання бібліографічного опису багаточастинних документів.

Формулювання заголовків при опису основних груп колективів для різних організацій та установ; вищих органів державної влади і управління: Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України та місцевих

органів державної влади і управління. Бібліографічний опис видань політичних партій, громадських об'єднань, асоціацій, товариств та рухів в Україні та закордоном. Бібліографічний опис спільних видань кількох колективів. Бібліографічний опис Конституції України, кодексів та законів.

Методика складання бібліографічного опису документів під назвою. Бібліографічний опис анонімних видань. Особливості складання бібліографічного опису книг чотирьох та більше авторів: відображення імен індивідуальних авторів у відомостях про відповідальність.

Тема 5. Багаторівневий бібліографічний опис

Багаторівневий бібліографічний опис (опис багатотомних документів, опис серіальних видань) та опис окремого тому багатотомного видання. Загальна частина опису і специфікація, їх характеристика.

Визначення терміну «багатотомні видання». Особливості оформлення багатотомних видань. Загальні й часткові відомості. Закінчені й незакінчені багатотомні видання. Правила складання багаторівневого опису багатотомних видань. Різні варіанти опису окремих томів.

Тема 6. Аналітичний бібліографічний опис

Аналітичний бібліографічний опис документів (бібліографічний опис складової частини документа). Суть, призначення, структура бібліографічного опису складової частини документа. Особливості наведення відомостей про складову частину документа. Відомості про ідентифікуючий документ. Відомості про місце розташування складової частини в ідентифікуючому документі. Бібліографічний опис складових частин офіційних видань: нормативних актів, документів партійних і громадських організацій. Бібліографічний опис складових частин наукових видань: збірників, монографій, серіальних видань. Особливості бібліографічного опису окремих видів складових частин документних публікацій: частини твору, фрагменту тексту, статті з газети, журналу, енциклопедії, словника, довідника. Опис рецензій.

Тема 7. Бібліографічний опис нетекстових документів

Особливості складання бібліографічного опису нетекстових документів: картографічних, нотних, образотворчих, аудіовізуальних, електронних. Склад областей і елементів опису даних документів. Область специфічних відомостей про документ, її семантичне наповнення. Вибір першого елементу бібліографічного опису.

Об'єкти бібліографічного опису картографічних видань та структура опису. Бібліографічний опис карт, атласів. Однорівневий та багаторівневий опис картографічних видань. Особливості аналітичного бібліографічного опису картографічних видань. Формулювання територіального заголовку опису. Особливості приведення елементів в області фізичної характеристики.

Об'єкти опису нотних видань. Правила складання бібліографічного опису нотних видань. Особливості формулювання заголовка опису нотних видань. Наведення відомостей про музичні жанри, вид музики, тональність творів, засоби виконання. Дані про форми нотного тексту в області специфічних відомостей про документ. Бібліографічний опис односторонніх нотних видань. Бібліографічний опис серіальних нотних видань.

Об'єкти опису видань образотворчого мистецтва. Особливості формулювання заголовку опису. Особливості бібліографічного опису листових видань образотворчого мистецтва. Бібліографічний опис серіальних видань образотворчого мистецтва.

Поняття про електронні ресурси. Суть, призначення, структура бібліографічного опису електронних ресурсів. Об'єкти для складання бібліографічного опису електронних ресурсів. Характеристика джерел бібліографічних відомостей. Методика складання бібліографічного опису електронних ресурсів локального доступу (комп'ютерних файлів на CD-ROM: програмних продуктів, баз даних) та віддаленого доступу (інтерактивних засобів інформації: мультимедія, матеріалів з Internet). Особливості наведення відомостей в областях виду та обсягу ресурсу, фізичної характеристики, приміток.

БІБЛІОГРАФІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Тема 1. Основи історії й теорії бібліографії

Загальне поняття про бібліографію та бібліографічну діяльність. Термін «бібліографія» та історичний розвиток його значень. Сучасне визначення бібліографії. Структура та завдання бібліографії. Зміст теорії бібліографії, як одного з розділів бібліографознавства. Бібліографія як галузь діяльності. Виникнення та початковий період розвитку бібліографічної діяльності. Сутність бібліографічної діяльності. Бібліографічна діяльність як сукупність бібліографічних процесів. Співвідношення понять «бібліографічна діяльність», «бібліографічна робота», «робота бібліографа». Основні напрямки бібліографічної діяльності і принципи її організації. Сучасні вимоги до організації бібліографічної справи. Вплив організації бібліографічної праці на ефективність і якість роботи бібліотеки.

Тема 2. Видова класифікація бібліографії

Дискусійність проблеми класифікації бібліографії. Найбільш характерні для вітчизняного бібліографознавства підходи у визначенні бібліографії. Найбільш поширені схеми класифікації бібліографії. Основні види бібліографії.

Класифікування бібліографії як її поділ на види. Поняття «вид бібліографії», його відміна від виду бібліографічних посібників і схожість з ними. Ознаки, за якими розрізняють види бібліографії.

Класифікація бібліографії за ознакою організаційно-відомчої приналежності. Видова класифікація за суспільним призначенням. Загальна

бібліографія, покликана реалізувати пошукову та комунікативну функції бібліографічної інформації. Її основні підрозділи: державна, репертуарна, каталожна, видавнича, книготорговельна бібліографії. Спеціальна бібліографія, яка реалізує оціночну функцію. Її підрозділи: науково-допоміжна, професійно-виробнича, рекомендаційна.

Видова класифікація за іншими ознаками: функціонально-цільовою та змістом об'єктів бібліографування. Бібліографія бібліографії – особливий вид бібліографії. Компоненти її організаційної структури. Система посібників у цьому підрозділі бібліографії.

Тема 3. Бібліографічна діяльність та її основні процеси

Визначення бібліографічної діяльності та загальна характеристика процесів бібліографування. Поділ основних процесів бібліографування.

Бібліографічний пошук як вихідна основа всіх бібліографічних процесів. Поняття інформаційного, документального, бібліографічного пошуку. Вимоги до бібліографічного (інформаційного) пошуку: пертинентність та релевантність. Подвійність бібліографічної релевантності. Властивості пошуку: повнота і точність як показники ступеня пертинентності або релевантності. Поняття «втрати інформації» та «інформаційний шум».

Бібліографічне виявлення та бібліографічний відбір. Типологізація критеріїв відбору. Шляхи бібліографічного виявлення. Попередній і остаточний відбір документів. Умови остаточного відбору. Змістові критерії бібліографічного відбору. Формальні критерії бібліографічного відбору: типологічні (види видань і типи літератури); хронологічний (час видання творів друку); територіальний (місце видання творів друку); мовний.

Сутність бібліографічної характеристики. Способи і методи бібліографічної характеристики: бібліографічний опис, анотація, реферат, рецензія, огляд, бібліографічна предметизація, бібліографічна систематизація (індексація), технічне кодування документа для автоматизованих інформаційно-пошукових систем. Комунікативний формат бібліографічного запису та предметний формат.

Визначення бібліографічного групування. Способи бібліографічного групування за змістом документів: систематичне групування та його різновиди; тематичне, предметне. Способи бібліографічного групування за формально-видавничими ознаками: алфавітне, хронологічне, топографічне, типологічне (за видами видань, за жанрами творів) та ін. Бібліографічне групування за змішаними, формально-змістовими ознаками (персональне).

Розташування бібліографічних записів усередині найдрібнішої рубрики. Поняття «найдрібніша рубрика». Змістові способи розташування бібліографічних записів: за ступенем значення документів; від простого до складного; від загального до часткового; за логікою розкриття змісту.

Формальні способи: алфавітне, хронологічне (або зворотно-хронологічне) розташування.

Складання допоміжних покажчиків до бібліографічного посібника. Види допоміжних покажчиків за змістом документів; за формальними ознаками документів та комплексного характеру.

Тема 4. Методика складання бібліографічних посібників малих форм

Бібліографічні посібники малих форм: поняття, призначення, типи, вимоги до їх складання. Методика складання окремих типів і жанрів рекомендаційних бібліографічних посібників. Методика складання рекомендаційних посібників краєзнавчої тематики.

Методика складання плану читання, його призначення, особливості текстів. Персональна пам'ятка: її мета, зміст, особливості бібліографування.

Методика складання рекомендаційних бібліографічних списків літератури. Структура списку, характер текстів, послідовність бібліографічних записів, кількість назв, хронологічні межі добору творів друку. Варіанти рекомендаційного списку: короткий список «З чого почати?», «Що читати далі?» Їх призначення, відмінні риси, характеристика творів друку.

Тема 5. Методика підготовки та проведення бібліографічного огляду літератури та інформаційних ресурсів

Бібліографічний огляд як один з ефективних засобів доведення бібліографічної інформації до читачів. Види оглядів за різними ознаками: призначення, змістом, видами видань, жанрами літератури тощо, їх загальна характеристика. Вимоги, що ставляться до бібліографічних оглядів літератури та інформаційних ресурсів. Структура бібліографічного огляду, характеристика окремих частин.

Загальна методика підготовки бібліографічного огляду літератури та інформаційних ресурсів. Вивчення актуальності теми огляду. Виявлення і відбір літератури та інформаційних ресурсів. Аналіз літератури та інформаційних ресурсів, складання їх характеристики. Групування творів друку в огляді. Залежність видів групування від призначення, загального задуму, змісту творів. Складання текстів – «зв'язок», їх призначення, різноманітність змісту, «зв'язок» методичних прийомів для їх складання. Складання конспекту бібліографічного огляду.

Особливості методики підготовки оглядів окремих видів: нових надходжень, тематичних, персональних, серій, бібліографічних посібників. Підготовка бібліографічних оглядів для засобів масової інформації.

Методика проведення бібліографічного огляду. Використання технічних засобів як засобу підвищення ефективності бібліографічних оглядів.

Тема 6. Бібліографічна інформація –

посередник у системі документальних комунікацій

Бібліографічна інформація як специфічний засіб подолання інформаційних бар'єрів та реалізації відповідностей у системі документальних комунікацій. Відмінні особливості бібліографічної інформації від інших посередників у системі документальних комунікацій. Бібліографічна інформація як засіб зв'язку в межах інформаційних систем.

Зовнішня структура бібліографічної інформації. Аффінна бібліографічна інформація. Латентна бібліографічна інформація. Бібліографічне повідомлення як елемент бібліографічної інформації.

Подвійність бібліографічної інформації, спрямованої як на документ, так і на споживача інформації.

Поняття «функція бібліографічної інформації» як відображення цілей її реалізації в суспільстві. Формування основних суспільних функцій бібліографічної інформації та її внутрішня структура. Суспільні функції бібліографічної інформації як її спрямованість на встановлення відповідностей в системі «документ – споживач». Реалізація трьох типів відповідностей між документом і споживачем та виникнення пошукової, комунікативної і оціночної функцій бібліографічної інформації. Їх характеристика.

Роль, тенденції існування бібліографічної інформації в електронному середовищі.

Тема 7. Класифікація бібліографічних посібників

Загальні поняття та завдання класифікування бібліографічних посібників. Типологічна класифікація бібліографічних посібників. Ознаки паралельної фасетної багатоаспектної класифікації бібліографічних посібників. Поняття виду, форми, жанру, типу бібліографічних посібників. Основні вимоги до класифікування.

Жанри бібліографічних посібників як підрозділи класифікації бібліографічних посібників за ознакою їх внутрішньої форми. Види бібліографічних посібників за суспільним призначенням. Види бібліографічних посібників за особливостями об'єкта обліку (документів, що відображені). Види бібліографічних посібників за тематико-галузевим змістом відображених документів. Види бібліографічних посібників за змістово-територіальними зв'язками відображених документів. Види бібліографічних посібників за часом видання відображених документів. Види бібліографічних посібників за місцем видання відображених документів. Види бібліографічних посібників за мовою відображених документів. Види бібліографічних посібників за ступенем згортання інформації, що міститься у відображених документах. Види бібліографічних посібників за методами бібліографування, що застосовувалися при складанні бібліографічного посібника. Види бібліографічних посібників за способом бібліографічної характеристики. Види бібліографічних посібників за

способом бібліографічного групування. Види бібліографічних посібників зі змішаним групуванням.

Тема 8. Довідково-бібліографічний апарат бібліотек як інформаційно-пошукова система

Загальне поняття про довідково-бібліографічний апарат бібліотеки. Склад ДБА: система бібліотечних каталогів та картотек, довідково-бібліографічний фонд, фонд виконаних довідок. Особливості методики організації довідково-бібліографічного апарату в бібліотеках різних типів, органах НТІ, інших документально-інформаційних структурах.

Бібліотечні каталоги, як джерело бібліографічної інформації. Роль каталогів у ДБА бібліотеки. Види каталогів залежно від різних ознак, їх призначення. Алфавітний, систематичний та предметний каталоги, як складові частини ДБА бібліотеки. Алфавітно-предметний покажчик до систематичного каталогу, його призначення та структура. Зведені друковані та карткові каталоги на різні види документів бібліотек різних типів.

Бібліографічні картотеки, їх призначення, види, склад та функції. Система бібліографічних картотек бібліотеки: універсальні, тематичні, спеціальні, фактографічні та картотеки нових надходжень. Організація та призначення кожного типу картотек. Їх взаємозв'язок з іншими складовими частинами ДБА.

Поняття «довідково-бібліографічний фонд», його місце в ДБА бібліотеки. Функціональне призначення ДБФ. Залежність ДБФ від типологічних особливостей бібліотеки, контингенту читачів, їх запитів. Принципи та джерела комплектування ДБФ. Розміщення, збереження і пропаганда ДБФ. Значення ДБФ для ДБО користувачів.

Матеріали офіційного, нормативного та оглядового характеру, довідкові видання, бібліографічні посібники, фонд (архів) виконаних довідок, електронні документні ресурси як складові елементи ДБФ. Зібрання документів органів державної влади й управління, наукові праці оглядового характеру. Значення цих матеріалів для ДБО користувачів.

Загальна характеристика та призначення фонду виконаних довідок. Принципи відбору та включення довідок до складу ДБФ. Порядок оформлення, організації та зберігання фонду виконаних довідок. Створення пошукового апарату до фонду. Основні вимоги до використання фонду виконаних довідок в різних видах бібліографічного обслуговування користувачів. Електронні документні ресурси: автоматизовані бази даних, списки рекомендованих сайтів і порталів. Архів Інтернет-документів як складова частина ДБФ.

Електронні каталоги і картотеки.

Тема 9. Споживачі бібліографічної інформації та методика вивчення їх запитів

Характеристика споживачів бібліографічної інформації. Колективні (групові) споживачі бібліографічної інформації, їх класифікація в бібліотеках різних типів як абонентів диференційованого інформування. Соціально-професійна характеристика, як головна ознака класифікації споживачів бібліографічного інформування.

Мета та цілі звернення читачів до бібліотеки. Широта тематичного діапазону інформаційних потреб користувачів бібліотеки. Інформаційні потреби – основа якісного бібліографічного обслуговування користувачів бібліотеки. Методи вивчення інформаційних потреб, їх загальна характеристика. Використання бібліотечної документації для вивчення інформаційних потреб.

Тема 10. Бібліографічне інформування користувачів інформації

Загальне поняття про бібліографічне інформування в бібліотеках. Зміст бібліографічного інформування в залежності від специфіки роботи бібліотеки. Трансформація бібліографічного обслуговування в умовах інформатизації. Технологія онлайн-сервісу. Інтернет-послуги в бібліотеках.

Види бібліографічного інформування, класифікація форм і методів БІ. Координація бібліографічної інформації. Регламентуючі та методичні матеріали бібліографічної інформації.

Відмінні риси індивідуального, групового та масового бібліографічного інформування користувачів. Сутність диференційованого бібліографічного інформування. Склад абонентів у бібліотеках різних типів. Організація картотек абонентів та замовлених ними тем, їх призначення. Джерела виявлення документів відповідно до запитів абонентів. Засоби доведення інформації до абонентів.

Методи виконання бібліографічного інформування користувачів. Система вибіркового розповсюдження інформації (ВРІ) як найбільш ефективна форма диференційованого бібліографічного інформування.

Кільцева пошта як різновид диференційованого бібліографічного інформування колективних/групових/абонентів. Інші форми диференційованого інформування, що використовуються бібліотеками. Списки /бюлетені/ нових надходжень як одна із форм інформування колективних абонентів.

Масові форми інформування як засіб пропаганди літератури. Бюлетені /списки/ нових надходжень в бібліотеки. Основні вимоги до видання бюлетенів. Особливості цих бюлетенів в ЦБС. Використання преси, радіо, телебачення для інформування про нові надходження літератури.

Комплексні форми бібліографічного інформування. «День інформації», «День спеціаліста» в бібліотеках різних типів, методика їх підготовки і проведення.

Новітні інформаційні послуги в бібліотеках: складання електронних бібліографічних записів за новими надходженнями; ретроконверсія каталогів видань різних типів (нотних, образотворчих, електронних тощо); розповсюдження електронної бібліографічної інформації.

Розвиток сучасних інформаційних та телекомунікаційних систем для бібліографічного інформування читачів.

Тема 11. Довідково-бібліографічне обслуговування користувачів інформації

Мета та завдання довідково-бібліографічного обслуговування користувачів інформації. Широта тематичного діапазону запитів користувачів бібліотек. Поняття бібліографічного та фактографічного запиту. Класифікація запитів. Психологічні бар'єри в системі «споживач-бібліограф». Релевантність та пертинентність, як критерії якості довідки. Фактори, що впливають на якість та оперативність довідково-бібліографічного обслуговування. Бібліографічна консультація, як вид довідки.

Сутність тематичних, адресних та уточнюючих бібліографічних запитів і довідок, методика їх виконання.

Сучасні вимоги довідково-бібліографічного обслуговування. Довідково-бібліографічне обслуговування в інтерактивному режимі. Автоматизована система «Он-лайн» як засіб забезпечення інформаційної свободи і вільного доступу до бібліографічної інформації.

Тема 12. Рекомендаційно-бібліографічне обслуговування користувачів інформації

Рекомендаційно-бібліографічне обслуговування як процес використання засобів і методів рекомендаційної бібліографії в бібліотечному обслуговуванні читачів. Його відмінні риси. Схема процесу рекомендаційно-бібліографічного обслуговування. Активна роль бібліотекаря в рекомендаційно-бібліографічному обслуговуванні. Специфіка використання рекомендаційних бібліографічних посібників. Виховання культури читання як першочергова мета рекомендаційно-бібліографічного обслуговування та допомога у формуванні гармонійної особистості читача.

Тема 13. Робота бібліотек з формування інформаційної культури та бібліографічного навчання користувачів

Основні поняття роботи бібліотек з формування інформаційної культури та бібліографічного навчання користувачів. Зміст та завдання бібліографічного навчання. Безперервність та комплексність бібліографічного навчання як умова його ефективності. Система бібліографічного навчання користувачів. Планування бібліографічного навчання користувачів у бібліотеці.

Класифікація форм бібліографічного навчання користувачів за обсягом охоплювальної аудиторії (масові, групові, індивідуальні); за способом передачі інформації (наочні, усні, письмові та комплексні); за організаційною приналежністю (бібліотечні, навчальні, загальні). Комплексні форми бібліографічного навчання читачів. «Дні бібліографії», «Дні інформації», «університети бібліотеко-бібліографічних знань», «школи бібліотечно-бібліографічних знань»: методика їх підготовки та проведення. Особливості комплексних форм поширення бібліотечно-бібліографічних знань через систему засобів масової комунікації (періодичні видання, радіо, телебачення, мережу Інтернет).

Класифікація читачів з погляду завдань організації бібліографічного навчання користувачів. Диференційований підхід до бібліографічного навчання користувачів. Аналіз ефективності бібліографічного навчання користувачів. Опитування читачів для визначення їх ставлення до бібліографічного навчання читачів, їх вимог щодо цього виду діяльності бібліотеки. Тестування як форма контролю знань, набутих читачами.

Облік бібліографічного навчання користувачів.

Тема 14. Управління бібліографічною роботою бібліотек

Бібліографічна діяльність – специфічний об'єкт управління. Організаційна структура управління. Методичне керівництво бібліографічною діяльністю бібліотек як одна з форм управління. Обласна універсальна наукова бібліотека як провідний методичний центр. Планування як одна з провідних функцій організації та управління бібліографічною діяльністю бібліотек. Загальний річний план роботи бібліотеки, відображення в ньому бібліографічної роботи. Облік та звіт бібліографічної роботи.

ОСЛУГОВУВАННЯ В БІБЛІОТЕЦІ

Тема 1. Бібліотечно-інформаційне обслуговування користувачів: мета, зміст, основні завдання

Поняття про систему бібліотечно-інформаційного обслуговування. Характеристика основних компонентів системи бібліотечно-інформаційного обслуговування. Властивості системи бібліотечно-інформаційного обслуговування: цілісність, відповідність читацьким потребам, динамізм та взаємозв'язок із зовнішнім середовищем. Принципові основи бібліотечно-інформаційного обслуговування: повнота наданої інформації, задоволення інформаційних потреб користувачів. Вільний доступ до інформації та оперативність її отримання, альтернативний характер репрезентації документів. Диференційований підхід до обслуговування користувачів в контексті розвитку інформаційної культури особистості. Основні завдання бібліотечного сервісу на сучасному етапі.

Тема 2. Структура, організація та технологія бібліотечно-інформаційного обслуговування

Бібліотека в системі задоволення потреб в знаннях, документі, інформації. Характеристика бібліотечно-інформаційних ресурсів та їх можливостей. Взаємозв'язок соціального середовища з системою організації обслуговування в бібліотеці. Бібліотечне, бібліографічне та інформаційне обслуговування, їх взаємозв'язок.

Організація обслуговування читачів у науковій, публічній та дитячій бібліотеках. Значення абонементів як форми обслуговування. Завдання функціонування абонементів. Структурні особливості абонементів, їх види: загальний, функціональний, груповий, галузевий, загальна характеристика. Специфіка роботи абонементів в бібліотеках різних типів. Загальна характеристика відкритого доступу: позитивні й негативні спекти. Технологічні процеси й операції в роботі абонементів. Заходи для збереження бібліотечних фондів.

Роль і місце читальних залів в обслуговуванні читачів. Система читальних залів в бібліотеках різних типів.

Значення нестационарних форм бібліотечно-інформаційного обслуговування. Основні нестационарні форми обслуговування читачів: пересувні бібліотеки, бібліобуси, бібліотечні пункти. Груповий та сімейний абонементи. Обслуговування за міжбібліотечним абонементом. Правила користування Міжнародним міжбібліотечним абонементом.

Застосування сучасних технічних засобів в основних бібліотечно-бібліографічних процесах як умова підвищення ефективності бібліотечного обслуговування.

Тема 3. Типологія читачів бібліотек: історія, сучасні концепції

Користувачі бібліотеки як контингент споживачів інформації. Еволюція поняття. Соціально-демографічні характеристики читачів бібліотек: стать, вік, освіта і професійна діяльність. Характеристика груп споживачів інформації в сучасному суспільстві. Відвідувачі бібліотек. Структура читацького контингенту бібліотек різних типів.

Тема 4. Інформаційні потреби користувачів: природа, сутність, структура, властивості

Інформаційна потреба як особлива потреба людини. Ієрархія потреб за А. Маслоу і місце в ній інформаційних потреб.

Дослідження теорії інформаційних потреб. Природа інформаційних потреб. Термінологічний апарат теорії інформаційних потреб. Дев'ять основних сутностей інформаційних потреб. Взаємозв'язок інформаційних потреб з інформаційним інтересом. Структура інформаційних потреб. Виробничі

професійні інтереси, особистісні інтереси. Джерела виникнення інформаційних потреб і формування інформаційних інтересів.

Потреби в поточній і ретроспективній інформації та їх задоволення. Потреби у вузькотематичній і широкотематичній інформації. Потреби в галузевій і міжгалузевій інформації. Потреби у фактографічній і концептуальній інформації. Відмінності в інформаційних потребах фахівців різних галузей знань. специфіка в інформаційних потребах нових груп користувачів: депутатів, працівників адміністрацій, підприємств, фермерів, осіб, які втратили роботу і намагаються перекваліфікуватися тощо. Інформаційні потреби студентства.

Тема 5. Методи вивчення інформаційних потреб користувачів бібліотек

Основні загально-наукові методи вивчення інформаційних потреб користувачів бібліотек: контент-аналіз, спостереження, експеримент, опитування.

Контент-аналіз. Сутність методу – виокремлення в тексті документа деяких одиниць з урахуванням їх використання. Практика використання контент-аналізу.

Метод наукового спостереження. Основні методологічні вимоги до наукових спостережень в документно-інформаційних установах. Характерні особливості безпосереднього й опосередкованого наукового спостереження.

Експеримент. Доказ чи спростування гіпотези як основа експерименту. Коло проблем, що вивчаються за допомогою експерименту в документно-інформаційних установах. Основні етапи експерименту та їх проведення.

Метод опитування. Загальна характеристика опитування. Анкетування. Характеристика складових частин анкети та вимоги до їх укладання.

Інтерв'ю як вид усного опитування. Вимоги до інтерв'ю. Різновид класифікацій інтерв'ю. Стандартизоване та нестандартизоване інтерв'ю. Переваги та недоліки методу опитування.

Характеристика методів, що ґрунтуються на аналізі проблемних ситуацій та на аналізі функціонально-посадових обов'язків різних категорій фахівців. Спеціальні бібліотечні методи: аналіз читацьких формулярів, аналіз матеріалів бібліотечної статистики, аналіз книжкових формулярів, аналіз матеріалів довідково-бібліографічної роботи, аналіз листків читацьких вимог.

II. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ

Кількість балів	Критерії оцінювання
До 99	Досить низький рівень знань
100 – 132	Посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
133 - 166	Достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
167 - 200	Відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками

III. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Бібліографічна діяльність

Законодавчі акти

1. Закон України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» № 35/95-ВР від 27.01.1995 р. [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України. –1995. – №7. – ст. 45. – URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/32/95-%D0%B2%D1%80>
2. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» № 1561-III від 16.03.2000 р. [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 23. – ст. 177. – URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1561-14>
3. Закон України «Про інформацію» № 2657-XII від 02.10.1992 р. [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України. –1992. – №48. – ст. 651. – URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>
4. Закон України «Про науково-технічну інформацію» № 3322-XII від 25.06.1993 р. [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – №33. ст.346. – URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3322-12>

Основна

1. Женченко, М. Загальна і спеціальна бібліографія [Текст] : навч. посіб. / Марина Женченко. – Київ: Жнець, 2011. – 255 с.
2. Ломачинська, І. М. Бібліографознавство [Текст] : навч. посіб. для дистанц. навч. / І. М. Ломачинська; Відкритий міжнародний ун-т розвитку людини «Україна». – Київ: Ун-т «Україна», 2004. – 300 с. – (Мережа дистанційного навчання)
3. Седих, В. В. Бібліотечні каталоги як інформаційно-пошукові системи [Текст] : навч. посіб. / В. В. Седих, В. К. Удалова, Г. П. Терентьєва; [наук. ред. Н. М. Кушнарєнко]; Харк. держ. акад. культури. – Харків, 2003. – 192 с. – (Культура та освіта)

4. Швецова-Водка, Г. М. Вступ до бібліографознавства [Текст] : навч. посіб. для студентів напряму 6.020102 «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліогр.» / Г. М. Швецова-Водка ; Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – 3-тє вид., випр. та допов. – Рівне, 2011. – 231 с.

Додаткова

1. Бичко, О. М. Віртуальне довідково-бібліографічне обслуговування користувачів НБ ХНУ: здобутки та перспективи [Електронний ресурс] // Наукова бібліотека Хмельницького національного університету: [сайт]. Текст. дані. – Хмельницький, [2010]. – URL: http://lib.khnu.km.ua/about_library/naukova_robota/2008/bych_vir.html
2. Добко, Т. Бібліографічний показник у системі науково-інформаційного обслуговування користувачів [Текст] / Т. Добко, В. Шкаріна. – Бібліотечний вісник. – 2015. – № 6. – С. 48-49
3. Добко, Т. Довідково-бібліографічна діяльність - пріоритетний напрям розвитку наукових бібліотек інформаційного суспільства [Електронний ресурс] / Т. Добко // Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2013. – Вип. 36. – С. 417-428. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/npnbuimviv_2013_36_39
4. Добко, Т. Довідково-бібліографічне обслуговування в електронному середовищі: віртуальне чи реальне [Текст] / Т. Добко // Бібліотечний вісник. – 2011. – № 4. – С. 11-23
5. Довгань, О. Функціонування інформації в контексті діяльності служби «Віртуальна бібліографічна довідка» – об'єднаного проекту освітянських бібліотек [Текст] / О. Довгань // Вісн. Книжк. палати. – 2013. – №2. – С. 21-24
6. Трачук, Л. Форми масового електронного бібліографічного інформування споживачів [Текст] / Л. Трачук // Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2010. – Вип. 28. – С. 149-157
7. Якушко, Б. Оптимізація інформаційно-бібліотечного, інформаційно-аналітичного обслуговування користувачів на основі використання мережевих ресурсів ООН [Текст] / Б. Якушко // Бібліотечний вісник. – 2011. – № 3. – С. 9-13

Осови аналітико-синтетичної обробки документів

Нормативні документи

1. ДСТУ 3017:2015. Інформація та документація. Видання. Основні види. Терміни та визначення понять. – На заміну ДСТУ 3017-95
2. ДСТУ 2395-2000 (ISO 5963:1985). Інформація та документація. Обстеження документа, встановлення його предмета та відбір термінів для індексування. Загальна методика. – На заміну ДСТУ 2395-94
3. ДСТУ 3582:2013 Інформація та документація. Бібліографічний опис скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). На заміну ДСТУ 3582-97

4. ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. – Вперше
5. ДСТУ ГОСТ 7.80:2007 Бібліографічний запис. Заголовок. Загальні вимоги та правила складання (ГОСТ 7.80:2000, IDT)
6. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання (ГОСТ 7.1–2003, IDT)

Основна

1. Горбаченко, Т. Г. Аналітико-синтетична переробка документної інформації [Текст] : навч. посіб. для дистанц. навч. / Т. Г. Горбаченко; Відкритий міжнар. ун-т розвитку людини «Україна». – 2-ге вид., переробл. і доп. – Київ, 2008. – 311 с.
2. Збанацька, О. М. Аналітико-синтетична переробка інформації. Мікроаналітичне згортання інформації: індексування документів, реферування документів [Текст] : навч. посіб. / О. М. Збанацька; М-во культури України, НАКККіМ. – Київ, 2016. – 254 с.
3. Збанацька, О. М. Аналітико-синтетична переробка інформації. Макроаналітичне згортання інформації: бібліогр. опис док., анотування док. [Текст]: навч. посіб. / О. М. Збанацька ; М-во культури України, Нац. акад. керівних кадрів культури і мистецтва. – Київ : НАКККіМ, 2014. – 266 с. : іл., табл.
4. Карпенко, О. О. Аналітико-синтетична переробка документної інформації: бібліографічний опис [Текст] : навч. посіб. / О. О. Карпенко; Мін-во освіти і науки України, Нац. аерокосміч. ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харк. авіац. ін-т». – Харків : ХАІ, 2009. – 70 с.

Додаткова

1. Дзюба, Н. Сучасні тенденції в науковій обробці документів [Текст] / Н.Дзюба // Світ дит. б-к. – 2009. – № 4. – С.12-19
2. Міщук, С. Формування науково-практичних засад опису рукописних книг та стародруків у науковій діяльності В. М. Перетца в Україні [Текст] / С. Міщук // Бібл. вісник. – 2007. – № 4. – С. 23-36
3. Сербін, О. О. Систематизація інформації в контексті розвитку класифікацій наук [Текст] / Олег Сербін ; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – Київ : ВПЦ "Київ. ун-т", 2015. – 430 с. : іл.
4. Устіннікова, О. Нові правила бібліографічного опису [Текст] / О. Устіннікова, П. Сенько, Н. Регідайло // Вісник Книжкової палати. – 2007. – № 7. – С. 23-25

Бібліотечні фонди Законодавчі та нормативні акти

1. Закон України «Про обов'язковий примірник документів» №595-XIV від 09.04.1999 р. [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – №22/23. – ст. 199. – URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/595-14>
2. Інструкція з обліку документів, що знаходяться в бібліотечних фондах : Наказ М-ва культури і мистец. України від 3.04.2007 р. №22 // Збірник нормативних документів із бібліотечної справи / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Б-ка ; [уклад. Л.П. Бондар]. – Луцьк, 2009. – С. 177–189
3. Інструкція про організацію та порядок обміну, перерозподілу і розповсюдження документів серед бібліотек України через систему обмінних фондів : Наказ М-ва культури і мистец. України від 23.03.2005 р. №152 // Збірник нормативних документів із бібліотечної справи / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Б-ка ; [уклад. Л.П. Бондар]. – Луцьк, 2009. – С. 170–176
4. Інструкція про порядок відбору рукописних книг, рідкісних і цінних видань з бібліотечних фондів до Державного реєстру національного культурного надбання : Наказ М-ва культури і мистец. України від 20.11.2001 р. №708 // Збірник нормативних документів із бібліотечної справи / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Б-ка ; [уклад. Л.П. Бондар]. – Луцьк, 2009. – С. 136–140
5. Положення про Державний реєстр національного культурного надбання : затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 12 серп. 1992 р. № 466 // Законодавство – бібліотекам України. Вип. 1. Загальні засади діяльності бібліотек. – Київ , 2000. – С. 143-144
6. Положення про систему депозитарного зберігання бібліотечних фондів України : Наказ М-ва культури і мистец. України від 2.12.1996 р. №570 // Збірник нормативних документів із бібліотечної справи / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Б-ка ; [уклад. Л.П. Бондар]. – Луцьк, 2009. – С. 120–123

Основна

1. Бібліотечний фонд: поради методиста [Текст] / КЗ "Запоріж. обл. універс. наук. б-ка ім. О. М. Горького" Запоріж. облради ; [підгот.: Л. Мажара]. – Запоріжжя : ЗОУНБ ім. О. М. Горького, 2015. – 32 с. : табл.
2. Долбенко, Т. О. Зберігання документів у бібліотеках [Текст] : навч. посіб. / Т. О. Долбенко, Ю. І. Горбань. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2015. – 288 с.
3. Інвентаризація (перевірка) бібліотечних фондів [Текст] : метод. рек. / Київ. ОБД ; [уклад. : Т. С. Омеляненко та ін.]. – Київ , 2009. – 27 с.
4. Ковальчук, Г. І. Книжкові пам'ятки (рідкісні та цінні книжки) в бібліотечних фондах [Текст] / Г. І. Ковальчук. – Київ : Наук.-вид. центр НБУВ, 2004. – 644 с.
5. Комплектування : запитання-відповідь [Текст] : (наук.-практ. посіб.) / Київ. ОБД ; [уклад. : О. М. Литвин, Т. С. Омеляненко]. – Київ, 2009. – 20 с.

Додаткова

1. Астапенко, С. Управління фондами: наукове підґрунтя, критерії ефективності, практичні аспекти [Текст] : (досвід Миколаїв. ОУНБ ім. О. Гмирява) / С. Астапенко // Вісн. Книжк. палати. – 2010. – №5. – С. 24–27
2. Ашаренкова, Н. Г. Комплектування фондів публічних бібліотек України в нових економічних умовах (90-і роки ХХ ст. – поч. ХХІ ст.) [Текст] / Н. Г. Ашаренкова // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2012. – №2. – С. 47–56
3. Васильченко, М. Дефініція ”бібліотечний фонд” [Текст] / Микола Васильченко // Бібліотечний форум України. – 2014. – № 3. – С. 2-4
4. Васильченко, М. П. Принципи формування фондів бібліотек, що обслуговують підростаюче покоління [Текст] / М.П. Васильченко // Бібл. форум України. – 2009. – №2. – С. 17-25
5. Вилегжаніна, Т. До проблеми державної реєстрації документальної спадщини в Україні [Текст] / Т. Вилегжаніна // Бібліотечна планета. – 2010. – №2. – С. 4-6
6. Вилегжаніна, Т. Поточне комплектування – один із важливих аспектів управління формуванням бібліотечного фонду [Текст] / Т. Вилегжаніна // Бібл. планета. – 2007. – №4. – С. 4-7
7. Гуцол, Г. Формування фондів електронних бібліотек: шляхи розв'язання проблеми [Текст] / Г. Гуцол // Бібліотечна планета. – 2010. – № 4. – С. 7-9
8. Зніщенко, М. Проблеми комплектування бібліотек для дітей та шляхи їхнього вирішення [Текст] / М. Зніщенко, Т. Омеляненко // Вісн. Книжк. палати. – 2009. – №7. – С. 24-26
9. Ключок, С. Комплектування, опрацювання та облік цифрових ресурсів Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського [Текст] / С. Ключок, Є. Коцюба // Бібл. вісн. – 2014. – №2. – С. 3-8
10. Поперечна, Л. Особливості списання навчальної літератури за результатами інвентаризації [Текст] : [консультація для шк. б-к] / Л. Поперечна, О. Морєва // Шк. бібл.-інформ. центр. – 2012. – №6. – С. 27-42
11. Самохіна, Н. Документні ресурси наукової бібліотеки: модель обігу, рівнева організація [Текст] : монографія / Н. Самохіна ; НАН України, НБУВ. – Київ , 2008. – 166 с. : табл.
12. Соляник, А. А. Система документопостачання бібліотечних фондів: закономірності розвитку [Текст] : монографія / А. А. Соляник. – Харків : ХДАК, 2005. – 230 с.
13. Цуріна, І. Шляхи оптимізації формування фонду періодичних видань у бібліотеці [Текст] / І. Цуріна, Л. Поперечна // Шк. бібл.-інформ. центр. – 2012. – №4. – С. 20-27

Основи документознавства Законодавчі та нормативні акти

1. Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» від 22 травня 2003 р. – № 851-IV // Відом. Верхов. Ради України. – 2003. - № 36. – Ст. 275
2. ДСТУ 4489:2005. Видання книжкові та журнальні. Вимоги до форматів / Л. Лопушинська. – Офіц. вид. – Київ : Держспоживстандарт України, 2006. – 5 с. – (Національний стандарт України)
3. ДСТУ 7157:2010 Інформація та документація. Електронні видання. Основні види та вихідні відомості. – Уведено вперше
4. ДСТУ 3843-99. Державна уніфікована система документації. Основні положення. – Київ , 2000

Основна

1. Бездрабко, В. В. Управлінське документознавство [Текст] : [навч. посіб.] / В. В. Бездрабко ; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв, Ін-т держ. упр. і права. – Київ : Четверта хвиля, 2006. – 207 с. : іл., табл.
2. Комова, М. В. Документознавство [Текст] : [навч. посіб.] / М. В. Комова ; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т «Львів. політехніка». – Львів : Тріада плюс, 2007. – 294 с. – (Українські студії)
3. Кушнарєнко, Н. М. Спеціальне документознавство [Текст] : навч. посіб. для дистанц. навч. / Н. М. Кушнарєнко, Ю. В. Трач; [за наук. ред. Г.М. Швецової-Водки]; Відкритий міжнар. ун-т розвитку людини «Україна». – Київ : Україна, 2010. – 280 с.
4. Ліпінська, А. В. Інформаційні ресурси в документознавстві : навч. посіб. для дистанц. навчання [Текст] / А. В. Ліпінська; Відкритий міжнар. ун-т розвитку людини «Україна»; за ред. М. І. Жалдака. – Київ , 2007. – 329 с.: табл. – (Мережа дистанційного навчання)
5. Ломачинська, І. М. Документально-інформаційні комунікації в системі соціальних комунікацій [Текст] : навч. посіб. / І. М. Ломачинська ; [за наук. ред. Т. Г. Горбаченко] ; Відкритий міжнар. ун-т розвитку людини «Україна». – Київ : Ун-т «Україна», 2011. – 300 с.: іл., табл.
6. Овчинніков, В. С. Історія книги [Текст] : [навч. посіб. для студ., які навчаються за спец. «Образотв. мистец.»]. – Львів : Світ, 2005. Кн. 1-3 : Кн. 1-3, 2005. – 414 с. : іл. – 75-річчю Української академії друкарства присвячується
7. Палєха, Ю. І. Загальне документознавство [Текст] : навч. посіб. / Ю. І. Палєха, Н. О. Леміш. – 2-е вид. допов і перероб. – Київ : Ліра-К, 2009. – 432 с.
8. Швецова-Водка, Г. М. Документознавство [Текст]: навч. посібник / Г. М. Швецова-Водка. – Київ : Знання, 2007. – 398 с.: табл. – (Вища освіта XXI століття)

Додаткова

1. Афонін, О. В. Українська книга в контексті світового книговидання [Текст] / О. В. Афонін, М. І. Сенченко. – Київ : Книжкова палата України, 2009. – 277 с.
2. Бездрабко, В. В. Документознавство в Україні: інституціоналізація та сучасний розвиток [Текст] / Валентина Бездрабко; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – Київ : Четверта хвиля, 2009. – 716 с.
3. Комова, М. В. Українська документознавча термінологія: шляхи творення та функційні особливості [Текст] / Марія Комова; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Нац. ун-т «Львів. політехніка». – Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2011. – 313 с. : табл.
4. Наукова періодика України та бібліометричні дослідження [Текст] / [Л. Й. Костенко, О. І. Жабін, Є. О. Копанєва, Т. В. Симоненко ; наук. ред. О. С. Онищенко] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ : Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, 2014. – 208 с. : іл., табл.
5. Швецова-Водка, Г. М. Документ і книга в системі соціальних комунікацій [Текст] / Г. М. Швецова-Водка; М-во освіти і науки України, Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне : РВВ Рівнен. держ. гуманіт. ун-ту, 2001. – 437 с. : іл., табл.
6. Швецова-Водка, Г. М. Документознавство [Текст]: словник-довідник термінів і понять / Г. М. Швецова-Водка. – Київ : Знання, 2012. – 319 с.
7. Ярошенко, Т. О. Електронні журнали в системі інформаційних ресурсів бібліотеки [Текст] / Т. О. Ярошенко. – Київ : Знання, 2010. – 215 с.

Обслуговування в бібліотеці

Основна

1. Андрухів, А. І. Електронні послуги в бібліотечній справі [Текст] : навч. посіб. / А. Андрухів, Р. Голощук, М. Сокіл ; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т «Львів. Політехніка». – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2016. – 135 с. : іл., табл. – (Серія «Інформація. Комунікація. Документація», Вип. 8)
2. Бібліотечне спілкування як чинник якості обслуговування [Текст] : метод. рек. / Упр. культури Черкас. облдержадмін., Комун. закл. "Обл. універс. б-ка ім. Т. Шевченка" Черкас. облради ; [підгот. Л. С. Шумко ; ред. Г. С. Круглякова]. – Черкаси : ОУНБ ім. Т. Шевченка, 2013. – 20 с.
3. Кунанець, Н. Е. Інформаційно-бібліотечне обслуговування користувачів з особливими потребами: історія та сучасність [Текст] / Н. Е. Кунанець ; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т "Львів. політехніка". – Львів : Галицька видавнича спілка, 2013. – 439 с. : іл., табл.
4. Мерчандайзинг у бібліотеці, або як полегшити вибір книги читачу [Текст] : консультація / М-во культури України, Нац. б-ка України для дітей ; [авт.-уклад.: Н. І. Безручко]. – Київ : Нац. б-ка України для дітей, 2015. – 19 с. : іл. – (Бібліотечний формат для дітей – нова якість у новому столітті)

5. Проведення соціологічного дослідження у бібліотеці : консультація [Текст] / М-во культури України, Держ. закл. «Нац. б-ка України для дітей» ; [авт.-уклад. О. Б. Петренко, Н. М. Загоруйю]. – Київ : Держ. закл. «Нац. б-ка України для дітей», 2012. – 20 с. : іл., табл.
6. Прокопенко, Л. І Інформаційні потреби користувачів обласних універсальних наукових бібліотек України [Текст] / Л. І. Прокопенко ; М-во культури України, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – Київ : Ліра-К, 2015. – 218 с. : табл.
7. Хіміч, Я. О. Інноваційні зміни в бібліотеці на основі проектного, кадрового менеджменту та ініціативної діяльності бібліотек / Я. О. Хіміч ; Укр. бібл. асоц., Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв, Центр безперервної інформ.-бібл. освіти, Голов. тренінг. центр для бібліотекарів. – Київ : Самміт-Книга, 2012. – 84, [2] с. : іл., табл.(Із книгою – по життю!)
8. Шевченко, І. О. Нова бібліотечна послуга: використання інформаційних технологій та Інтернету в бібліотеці [Текст] / І. О. Шевченко ; Укр. бібл. асоц., Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв, Центр безперервної інформ.-бібл. освіти, Голов. тренінг. центр для бібліотекарів. – Київ : Самміт-Книга, 2012. – 73, [2] с. : іл. – (Із книгою – по життю!)

Додаткова

1. Бібліотека і користувач у сучасному інформаційному середовищі [Текст] : матеріали наук.-практ. конф., 17 квіт. 2015 р. : [зб. ст.] / М-во освіти і науки України, Наук. б-ка Харків. держ. ун-ту харчування та торгівлі, Ф-т соц. комунікацій Харків. держ. акад. культури ; [редкол.: Л. Д. Льовшина та ін.]. – Харків : ХДУХТ, 2015. – 100 с. : іл., табл.
2. Білик, О. Інтерактивне обслуговування користувачів публічних бібліотек України – шлях до самообслуговування [Текст] / О. Білик // Бібл. планета. – 2016. – № 1. – С. 30-36
3. Бондаренко, В. Електронні бібліотеки в контексті дистантного обслуговування користувачів [Текст] / Вікторія Бондаренко // Вісник Книжкової палати. – 2015. – № 6. – С. 15-18
4. Вилегжаніна, Т. Моделі бібліотечного обслуговування [досвід організації бібл. мережі в країнах світу] [Текст] / Т. Вилегжаніна // Бібл. планета. – 2007. – № 3. – С. 4-6
5. Ісаєнко, О. Дослідження інформаційних потреб і запитів користувачів електронних науково-інформаційних ресурсів Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського [Текст] / О. Ісаєнко // Вісн. Книжк. палати. – 2007. – № 8. – С. 22-25
6. Коротун, Н. Бібліотечний кіносалон на Херсонщині [Текст] / Н. Коротун, Є. Максимов // Культура і життя. – 2014. – 18 квіт. (№ 16). – С. 12
7. Кудря, Л. Віртуальна книжкова виставка – нова форма популяризації документів [Текст] / Л. Кудря // Бібліотечна планета. – 2009. – №1. – С. 37-39

8. Кулик, Є. В. Чинники ефективного використання інформаційно-комунікаційних технологій у практиці бібліотечно-інформаційного обслуговування юнацтва [Текст] / Є. В. Кулик // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2015. – № 1. – С. 101-108
9. Кулик, Є. Тенденції модернізації бібліотечно-інформаційного обслуговування юнацтва [Текст] / Євгенія Кулик // Вісник Книжкової палати. – 2015. – № 7. – С. 37-40
10. Лисенко, Л. Бібліотечний квест як дієва форма популяризації читання та вітчизняної книговидавничої продукції [досвід Полтавської ОУНБ] [Текст] / Лариса Лисенко // Бібліотечний форум України. – 2014. – № 3. – С. 56-58
11. Новальська, Т. Український читач у бібліотекознавчих дослідженнях (кінець ХІХ – початок ХХІ ст.) [Текст] : монографія / Т. Новальська ; Київ. нац. ун-т культури і мистец. – Київ , 2005. – 250 с.
12. Сватула, Т. Сучасна бібліотека - європейський рівень обслуговування : (портфолію Херсонської ОУНБ ім. Олесья Гончара) [Текст] / Т. Сватула // Бібл. планета. – 2015. – № 1. – С. 6-8
13. Сміхова, Л. В. Книжкова виставка – одна з форм популяризації книги [Текст] / Л. В. Сміхова // Шкільна бібліотека. – 2009. – №3. – С.43-46
14. Цяпало, Л. Перша Львівська Медіатека як інноваційний бібліотечний простір [на базі ЦМБ м. Львова] [Текст] / Л. Цяпало, Н. Білута, Д. Данильченко // Бібл. планета. – 2016. – № 1. – С. 21-22

Інформаційні ресурси

1. «Віртуальна бібліографічна довідка» – Служба комплексного інформаційно-бібліографічного обслуговування Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського НАН України [Електронний ресурс] : [офіц. сайт]. – URL : http://www.irbis-nbuv.gov.ua/info_lib.html
2. «Віртуальна довідка» Публічної бібліотеки імені Лесі Українки [Електронний ресурс] : [офіц. сайт]. – URL : <http://lucl.kiev.ua/info/index.php/virtualna-bibliografichna-dovidka/sluzhba-virtualna-dovidka>
3. Бібліографознавство України (2001–2005): науково-допоміжний бібліографічний покажчик [Електронний ресурс] : [офіц. сайт]. – URL : <http://profy.nplu.org/file/b-01-05.doc>
4. Бібліографознавство України (2006–2010): науково-допоміжний бібліографічний покажчик [Електронний ресурс] : [офіц. сайт]. – URL : <http://profy.nplu.org/file/b-06-10.pdf>
5. Бібліотека Київського університету імені Бориса Грінченка [Електронний ресурс] : [офіц. сайт]. – URL : <http://library.kubg.edu.ua>

6. Бібліотечному фахівцю Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого [Електронний ресурс] : [офіц. сайт]. – URL: <http://profy.nplu.org/>
7. Віртуальний бібліограф Херсонської обласної універсальної наукової бібліотеки імені Олеся Гончара [Електронний ресурс] : [офіц. сайт]. – URL: <http://biblio.lib.kherson.ua/>
8. Державна бібліотека України для юнацтва [Електронний ресурс] : [офіц. сайт]. – URL: <http://4uth.gov.ua/library/index.htm>
9. Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова» [Електронний ресурс] : [офіц. сайт]. – URL : <http://www.ukrbook.net/>
10. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського [Електронний ресурс] : [офіц. сайт]. – URL: <http://www.dnpb.gov.ua/>
11. Електронна бібліотека «Культура України» Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого [Електронний ресурс] : [офіц. сайт]. – URL: <http://elib.nplu.org/>
12. Міністерство культури України [Електронний ресурс] : офіц. веб-сайт. – URL : <http://mincult.kmu.gov.ua/control>
13. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія» [Електронний ресурс] : [офіц. сайт]. – URL : <http://www.library.ukma.edu.ua/>
14. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс] : [офіц. сайт]. – URL: <http://www.nbu.gov.ua/>
15. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого [Електронний ресурс] : [офіц. сайт]. – URL : <http://www.nplu.org/>
16. Національна історична бібліотека України [Електронний ресурс] : [офіц. сайт]. – URL: <http://www.nibu.kiev.ua/>
17. Сторінка головного бібліографа Публічної бібліотеки імені Лесі Українки [Електронний ресурс] : [офіц. сайт]. – URL: <http://ask.fm/luklkievua>
18. Українська бібліотечна асоціація (УБА) [Електронний ресурс] : [офіц. сайт]. – URL: <http://ula.org.ua/ua/>